

По екстрим — у Чорнобильську зону

Експерсія в район ЧАЕС — буденна справа для багатьох туристичних фірм. Але не для туриста. Як з'їздити в зону, щоб і самому не потрапити в халепу, і групу не підвести, «Кур'єр» з'ясував з допомогою сайтів туристичних фірм і Сергія Мирного, колишнього офіцера чорнобильської радіаційної розвідки, а нині автора повістей та кіносценаріїв на чорнобильську тематику.

Ліза ПИРІЖОК

«Генсійни кур'єр»

Для початку варто запам'ятати: дозвіл на відвідання зони відчуження не є автоматичною гарантією її безпеки. Зона — то не парк культури й відпочинку.

Усе дуже серйозно

— Там радіація і багато напівзруйнованих споруд, які загрожують серйозними травмами, — каже Сергій Мирний. — Тому пересуватися можна лише групою за чітко визначеним маршрутом і з провідником.

Треба залишити вдома дешеве молодечтво, мовляв, і не в таких місцях бували. Бо в таких місцях ви точно не були. У місці масштабної техногенної катастрофи. Отже, в Чорнобильській зоні ви — підлеглий, командує лише провідник.

Це так, пересторога. А тепер про головне.

Експерсії в зону відчуження дозволено лише людям, яким уже виповнилося 18 років. Під-

твердженням повноліття є паспорт, який обов'язково треба брати із собою. Інакше хлопці на КПП вас розвернуть назад.

Для туристів існують не лише вікові, а й медичні обмеження: діабетики, приміром, екстремалами бути не можуть. Клієнти турфірм перед заїздом у зону підписують документ про те, що вони ознайомилися з правилами поведінки на чорнобильській території, не мають медичних протипоказань для поїздки й беруть на себе відповідальність за стан свого здоров'я.

— Зона не призначена для перебування в ній людини. Туристична фірма вас про це попереджає, і тільки ви самі відповідаєте за ризики, пов'язані з експерсією, — каже Сергій Мирний.

Радіація підстерігає

Вважають, що підвищений рівень радіації, котрий може спричинити променеву хворобу, сьогодні зберігся лише поряд із ЧАЕС, а також «плямами» на території самої станції.

Жодна турфірма не має права приводити туристів на ці «плями». Офіційно фірми заявляють, що свої маршрути вони прокладають чистими територіями. І що сумарно протягом 10 годин перебування в зоні турист отримає дозу радіації в 160 разів меншу за дозу однієї флюорографії.

Адміністрація Чорнобильської зони, з одного боку, погоджується із цими викладками (інакше не дала б дозволу на екстремальний туризм), а з другого, висуває свої вимоги.

Отже, офіційні Правила перебування в зоні відчуження дозволяють приїжджати туристам лише в закритому одязі з довгими рукавами й закритому взутті, бажано на товстій підошві. До того ж будь-якої пори року, навіть коли на вулиці +36 °С. Спокосливі міні, шорти та майки тут не годяться.

Навіть більше. У зоні заборонено вживати їжу просто неба, особливо дари навколишніх садів та лісів. А ще — торкатися споруд, дерев, рослин, сідати на землю й ставити на неї особисті речі. Словом, полювати

на радіацію. Жорстко, скажете ви. Жорстко, підтвердить адміністрація і додасть: якщо раптом ви захочете її перехитрити й, наприклад, «попастися» в лісі й через це нахапаетесь радіації, то будете щасливі лише до КПП. Там ваш одяг й апаратуру перевірять, і якщо дозиметр зашкалюватиме, спробують дезактивувати. Не допоможе — повернетесь додому голі й босі, і без фотоапаратів чи відеокамер. І хоч кричи, хоч виши, жодних претензій ні до адміністрації зони, ні до організаторів поїздки від розгніваних туристів не приймають.

Без п'ятики й бешкету

Зрозуміло, що туристи — люди веселі й хочуть у поїздки відвести душу. Так от, тональність «ухх-ха!» тут не проходить.

— Чорнобильська зона — місце великої української трагедії, загибелі людей, покинутих домівок, страждань і втрат. Тобто місце не для веселощів. І відпочинок тут особливий, не мажорний, — пояснює Сергій Мирний.

Тож пити горілку чи вино будете вдома, показуючи друзям фото з маршруту. А в зоні сухий закон. І будьте певні: провідники — стріляні горобці, їх не обдуриш. Вони не поведуть на експерсію людей наїдіткою, та ще й покарають.

Так звані оргвисновки загрожують також любителям графіті. Робити на будь-якій стіні написи на кшталт «Тут були Толя й Оля» не можна: це розцінюють як руйнування об'єкту.

Сергій радить веселим туристам не випробовувати терпіння провідника своєю поведінкою. Адже якщо на його зауваження не реагують, він відправляє порушника в автобус або й узагалі припиняє експерсію — для всієї групи. І гроші не повертають.

Ще більше дістається мародерам: за вивезення будь-яких предметів із зони відчуження передбачено кримінальну відповідальність за статтею 267-1 Кримінального кодексу України. (Якщо хтось із ваших знайомих хизувався «сувеніром» із зони, знайте: він або бреше, або хабарник і зміг «домовитися» на КПП. В обох випадках це людина не порядна.)

Словом, зона є зона. Підвищений ризик. Усі мають повернутися неушкодженими. І якщо серйозно травмується хоч одна людина, уся група сходить з маршруту.

Ну, здається, основне про ризики експерсії в Чорнобильську зону ми розповіли. Усім, кого цікавлять подробиці, рекомендуємо зайти на форуми людей, котрі вже побували в Чорнобильській зоні. Там ви прочитаєте про враження від Рудого лісу та міста Прип'яті, яке залишили жителі від пожежної частини на ЧАЕС і сомів, що плавають у ставку-охолоджувачі. І тоді, зваживши всі за і проти, зможете визначитися: їхати вам у зону чи ні. ■

Поради бувалого

Сергій Мирний:

— Їхати в зону відчуження без дозиметра — це все одно, що вирушати в турпоїздку, зав'язавши собі очі. Індивідуальний дозиметр не тільки гарантуватиме вашу радіаційну безпеку, а й допоможе визначити невидимий радіаційний ландшафт. За час експерсії він стане ще одним вашим органом чуття, і у вас з'явиться специфічне «відчуття радіаційної обстановки», яке можна дістати тільки в Чорнобильській зоні.